

В І Д З И В
офіційного опонента, кандидата педагогічних наук,
доцента Єрмак Юлії Іванівни на дисертацію
Горбачової Інесси Ігорівни
«Формування професійної мобільності вчителів на засадах
акмеологічного підходу в системі методичної роботи загальноосвітніх
навчальних закладів»,
поданої на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних
наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Упродовж останніх років значна увага приділяється питанню мобільності вчителів загальноосвітніх навчальних закладів, зокрема в системі методичної роботи. На сьогоднішній день для вчителів нашої країни відкритий доступ до інформації про освітні системи інших країн, вибір методів і засобів навчання школярів. Сучасний ринок праці вимагає вчителя, який вміє творчо підходити до навчального процесу, здатен самостійно знаходити вихід із складних ситуацій, прагне до самоосвіти і самовиховання та вміє креативно мислити. Певною мірою це зумовлено реформуванням шкільної освіти та певними нововведеннями, тому дисертаційне дослідження І. І. Горбачової, метою якого визначено вплив теоретично обґрунтованих та експериментально перевірених педагогічних умов формування професійної мобільності вчителів на засадах акмеологічного підходу в системі методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів на рівень сформованості такої якості вчителя, є актуальним.

Тема дисертації І. І. Горбачової відповідає напряму подібних досліджень 015 – професійна освіта (за спеціалізаціями), спеціалізації 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти 01 – освіта / педагогіка.

Тема дисертації безпосередньо пов'язана з тематичним планом наукових досліджень кафедри початкової, дошкільної і професійної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «Сучасні освітньо-виховні технології в підготовці вчителів» (РК № 0111U008876).

У вступі до дисертації автор детально розглядає сучасний стан наукової розробки проблеми, її актуальність, що фактично і обумовило необхідність проведення дослідження. При розгляді проблематики дослідження обґрунтовано питання формування професійної мобільності вчителів на засадах акмеологічного підходу в системі методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів. Одним із шляхів дослідження цього питання є створення педагогічних умов формування професійної мобільності вчителів на засадах акмеологічного підходу в системі методичної роботи ЗНЗ. Об'єкт і предмет дослідження сформульовані з урахуванням існуючих вимог. У дисертації чітко визначено мету і завдання дослідження. У вступі також чітко відображені теоретичні і методичні основи дослідження, наукова новизна, теоретичне і практичне значення роботи, подано відомості про апробацію й впровадження результатів дослідження. Нам імпонує, що у роботі використано комплекс теоретичних та емпіричних методів дослідження, які є доцільними.

Не викликають сумнівів положення, що у сукупності складають наукову новизну дослідження. Найбільший інтерес, на нашу думку, представляють *уперше* теоретично обґрунтовані й експериментально перевірені педагогічні умови формування професійної мобільності вчителів на засадах акмеологічного підходу в системі методичної роботи ЗНЗ, сутність яких полягає в необхідності: а) стимулювання вчителів до розвитку професійної мобільності як складової професійного акме; б) організації взаємодії суб'єктів освітнього процесу, спрямованої на формування компетенцій професійної мобільності вчителів на засадах акмеологічного підходу; в) забезпечення професійного мобільного зв'язку між суб'єктами освітнього процесу під час застосування інформаційно-комунікаційних технологій у системі методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів та експериментально перевірено ефективність цих умов.

Зазначені проблеми не завжди чітко усвідомлюються педагогами, які схильні концептуально ототожнювати творчий і життєтворчий потенціал людини, вважаючи, що креативна, інтелектуально розвинена особистість

завжди зможе побудувати успішне життя. Реалізація акмеологічного підходу є доцільною у плані попередження професійного вигорання. Використання цих ідей у методичній роботі сприяє тому, що педагогічні працівники усвідомлюють значущість професійного акме, позитивно ставляться до нововведень та беруть участь у їх впровадженні. Ці та інші проблеми та суперечності визначають необхідність концептуального виокремлення і наукового дослідження феномену акмеологічного підходу до особистості, що репрезентує вершинний рівень її само актуалізації та самореалізації, досягненню якого сприятиме спеціальна організація навчально- виховного процесу в інноваційному навчальному закладі – школі акмеологічного підходу в системі методичної роботи ЗНЗ.

Дисертаційна робота І. І. Горбачової безперечно має вагоме практичне значення. Воно полягає в теоретичному обґрунтуванні, експериментальній перевірці та впровадженню в систему методичної роботи ЗНЗ педагогічних умов професійної мобільності вчителів на засадах акмеологічного підходу. Матеріали роботи можуть бути використані в системі післядипломної педагогічної освіти й удосконалення кваліфікації педагогічних кадрів, при підготовці майбутніх учителів у процесі викладання навчальної дисципліни «Педагогіка» розділу «Основи педагогічної майстерності», складання навчально-методичних посібників, написання студентами курсових і магістерських робіт у вищих педагогічних навчальних закладах.

Основні результати дослідження *впроваджено* в педагогічний процес ЗНЗ I-III ступенів №№ 57, 126, 136, спеціалізованих шкіл I-III ступенів №№ 18, 87, 108, гімназій №№ 13, 86, 152 Харківської міської ради Харківської області Холодногірського району (акт № 1246/01-15/17 від 11.09.2017 р.), ЗНЗ I-III ступенів №№ 1,7,10, спеціалізованої школи I-III ступенів №3 імені Лесі Українки, міської гімназії Ковельської міської ради (акт № 1151/02-17 від 09.10.2017р.), під час проведення занять для слухачів курсів підвищення кваліфікації в Чернігівському обласному

інституті післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського (акт № 10/1-12/411 від 11.05. 2017р.).

У першому розділі дисертації автором детально розглядаються теоретичні питання формування професійної мобільності вчителів на засадах акмеологічного підходу в системі методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів, з'ясовано суть і розкрито її структурні компоненти. Дисертанткою проаналізовано та найбільш детально розкрито сутність поняття «мобільність». Особлива увага приділена авторкою терміну «професійна мобільність вчителя».

Дисертантка в цілісному вигляді розкриває сучасний стан акмеологічного підходу як освітньої концепції та методологічні регулятиви історико – педагогічного дослідження її генези. Заслуговує схвалення прагнення дисертантки специфікувати основні характеристики педагогіки цінностей, структуровано представити її змістові складові.

Нам імпонує, що авторкою встановлено професійна мобільність вчителя, з позиції акмеологічного підходу, є складовою професійного акме і сприяє подоланню перешкод, які заважають повній його самореалізації в професійній діяльності. Вдало визначено зміст структурних компонентів професійної мобільності вчителів.

Дисертанткою детально розкрито співпрацю управлінських структур із діяльністю у ЗНЗ.

Досить вдало у дисертації обґрунтовано педагогічні умови професійної мобільності вчителів на засадах акмеологічного підходу в системі методичної роботи ЗНЗ.

У другому розділі наведено процедуру і результати експериментальної перевірки ефективності педагогічних умов формування професійної мобільності вчителів на засадах акмеологічного підходу в системі методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів. Обґрунтовано напрями вдосконалення цієї роботи. Заслуговує на схвалення створення авторкою Програми акмеологічного зростання педагогічних працівників згідно з

планами роботи Української академії акмеології (м. Київ) та акмеологічного осередку (м. Харків), а також плану та змісту методичного семінару для вчителів «Теорія і практика формування професійної мобільності вчителів з позиції акмеологічного підходу».

Висновки дисертації є такими, що відображають основні положення дисертаційного дослідження та відповідають поставленим завданням. Дисертаційне дослідження підкріплене вагомими додатками, що в черговий раз підкреслює його практичну значущість.

Основні результати дослідження викладено в 15 одноосібних публікаціях, що надруковані в наукових фахових виданнях України (5), інших виданнях (1), матеріалах науково-практичних конференцій (9). Наукові статті автора є корисними для здійснення досліджень у галузі професійної педагогіки, філософії освіти, соціології, освітнього менеджменту, при створенні навчальних посібників і у розробці спецкурсів відповідної тематики, що викладаються в педагогічних ВНЗ.

Автореферат і наукові публікації автора повністю відображають основні положення і висновки, викладені в тексті дисертації. Вони засвідчують високий науково-теоретичний рівень дисертаційної роботи.

Оцінюючи дисертаційне дослідження І. І. Горбачової в цілому позитивно, вважаємо за необхідне звернути увагу на певні дискусійні положення дисертаційної роботи та висловити деякі *зауваження та пропозиції*:

1. У дослідженні доцільно було б окремим питанням висвітлити методику здійснення моніторингу ефективності діяльності учасників методичних об'єднань.

2. Як показує практика, не всі сучасні молоді батьки, у силу зайнятості, приділяють достатньо уваги акмеологічному зростанню школярів. На наш погляд необхідно більш глибоко розкрити акмеологічний напрям роботи з батьками у ЗНЗ.

3. На наш погляд у дисертації необхідно було б навести пропозиції щодо організації взаємозв'язку ЗНЗ із міжнародними організаціями та доцільно було б висловити авторські поради щодо підготовки вчителів до іншомовного спілкування.

Зроблені зауваження та пропозиції не мають визначального впливу й не знижують загальної позитивної оцінки роботи.

У цілому аналіз дисертаційного дослідження та праць здобувача, опублікованих за темою дисертації, дозволяє зробити такі *висновки*:

1. Дисертація Горбачової Інесси Ігорівни «Формування професійної мобільності вчителів на засадах акмеологічного підходу в системі методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів» є самостійним завершеним науковим дослідженням актуальної проблеми.

2. Усі положення дисертації науково обґрунтовані, мають характер наукової новизни, достовірність та вірогідність висновків забезпечені дисертантом в процесі дослідження.

3. Поставлена автором мета, сформульовані завдання дослідження розв'язані глибоко та доказово. Всі положення, що виносилися на захист, теоретично обґрунтовані, їх зміст викладено в основних висновках до дисертації, які в свою чергу сформульовані ґрунтовно і переконливо.

4. Дисертаційне дослідження має вагоме практичне значення, що підтверджується використанням у педагогічному процесі ЗНЗ I-III ступенів №№ 57, 126, 136, спеціалізованих шкіл I-III ступенів №№ 18, 87, 108, гімназій №№ 13, 86, 152 Харківської міської ради Харківської області Холодногірського району, ЗНЗ I-III ступенів №№ 1,7,10, спеціалізованої школи I-III ступенів №3 імені Лесі Українки, міської гімназії Ковельської міської ради та під час проведення занять для слухачів курсів підвищення кваліфікації в Чернігівському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського .

5. Зміст автореферату й основних положень дисертації носять ідентичний характер, автореферат оформлено відповідно до діючих вимог.

Рівень дисертаційного дослідження Горбачової Інесси Ігорівни «Формування професійної мобільності вчителів на засадах акмеологічного підходу в системі методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів», його наукова новизна, теоретична та практична значущість, вірогідність висновків повністю відповідають вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами), а її автор – Горбачова Інесса Ігорівна – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри
педагогіки і педагогічної майстерності
Мелітопольського державного
педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького

Ю. І. Єрмак

Підпис Єрмак Ю.І. Засвідчую

Начальник відділу кадрів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

04.05.2018р. Титаренко Т.В. Титаренко